33E. JAAR. 'S HERTOGENBOSCH 1861. No. 49.

DE NOORDBRABANTER,

STAAT- EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Dicere verum quid vetat. HORATIUS.

Deze Courant verschijnt driemaal in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag. De abonnementsprijs per 3 maanden is f3.00; *franco* per post f3.50. Afzonderlijke Nummers f0.10.

DONDERDAG 25 APRIL.

Advertentiën f 0.10 per regel. Zegelregt bij elke plaatsing f 0.35. Advertentiën, Brieven, Gelden enz. *franco* aan de Uitgeefster de Wed. D. A. A. DE ROOIJ, Postelstraat, te 's Bosch.

De Montalembert en de Cavour.

De Montalembert sprak in de zitting van de Kamer der Pairs van 21 Mei 1844, den heer Guizot beantwoordende, de volgende plegtige woorden uit: «Ik geloof innig aan de onfeilbaarheid der Kerk, en ik geloof volstrekt niet aan de mijne.... Dan, telkens als een hoon tegelijk de Kerk en mij, die haar nederig kind ben, zal treffen, zal ik dezen hoon aannemen en ik zal er trotsch op zijn."

De edele graaf heeft woord gehouden, en hij kan trotsch zijn, wanneer hij eenen terugblik werpt op zijne loopbaan, welke getuigt dat hij altijd de Kerk uit hart en ziel bemind heeft, dat hij altijd gestreden heeft voor hare vrijheid.

Ook thans wederl geeft hij een bewijs van die liefde jegens de Kerk door de pen op te nemen tegen den diepsten en gevaarlijksten der huichelaars van Italie. In een brief aan de Cavour, had hij het beginsel *«de vrije Kerk in den vrijen Staat»* verdedigd, en de Cavour den natuurlijken en bedoelenden zin van die woorden verkrachtende, had van dezelve het heiligschendend opschrift van zijne verledene en toekomstige overweldigingen van het erfdeel van den H. Petrus durven maken. Hem, den minister van Viktor Emmanuel, te hooren, dan was hij de opregtste vriend, de belangloosste en verstandigste weldoener van het Pausschap. Wat de Montalembert gepredikt heeft, verwezenlijkt de Cavour: den eenen het woord, den anderen de handeling.

Ziedaar de vermetele leugen, welke de pen van de Montalembert weder gescherpt heeft, en waaraan wij zijnen *Tweede brief aan den graaf de Cavour* te danken hebben. De uitgebreidheid van dat meesterstuk van stijl en redeneerkracht, laat ons niet toe het in zijn geheel mede te deelen, en wij moeten ons dus tot het slot bepalen, na een denkbeeld van het geheel gegeven te hebben.

De Cavour, de boven aangehaalde woorden van de Montalembert misbruikende, had gezegd: «Zoo wij «er toe komen de Katholieken te overtuigen dat de «vereeniging van Rome met het overige van Italie «voor de Kerk geene zaak van afhankelijkheid is, «zou het vraagstuk eene groote schrede gevorderd «zijn. Door de Katholieken van goede trouw van «de waarheid te overtuigen dat Rome, met Italie «vereenigd, geene oorzaak van verdrukking voor de «Kerk zal zijn, zullen wij tot eene overeenstemming «komen met Frankrijk, de natuurlijke vertegenwoor«diger der Katholieke maatschappij. Te Rome ge«komen, zullen wij de scheiding van de Kerk en «van den Staat, en de vrijheid der Kerk afkondigen. «Dit gedaan.... dan zal de groote meerderheid der «Katholieken van Europa ons goedkeuren...."

Daarop antwoordt de Montalembert: «Welnu, ik ben een dier *Katholieken van goede trouw*, die gij inroept. Ik verdedig sedert dertig jaren die onafhankelijkheid der Kerk, waarvan gij voor de eerste maal spreekt. Onder dezen dubbelen titel, in naam van al de millioenen Katholieken wier goedkeuring gij vraagt, aarzel ik niet te antwoorden: Gij hebt onze goedkeuring niet. — Gij zegt ons: Hebt vertrouwen in mij. Ik antwoord u stoutweg: Neen. — Gij vleit u vroeg of laat de medewerking van de heerschende opinie bij de geloovigen te erlangen. Ik verklaar u dat gij ze nooit zult hebben. — Gij beroept u op de meerderheid der Katholieken; ik beweer dat, van de ware Katholieken, de eenige die kunnen tellen, de eenige wier goedkeuring eene [illegible] in godsdienstzaken heeft, priesters of leeken, gij er niet eenen zult hebben. Ik antwoord dus in drie woorden: Neen! nimmer! niemand!!!

Vervolgens toont de Montalembert aan wie de Cavour is, wie zijne voorgangers en zijne bondgenooten zijn, wat die al gedaan hebben. De groote schrijver, zijnen tegenstander regtstreeks aanmanende, zegt hem wat hij in het verledene gedaan heeft en wat hij in de toekomst denkt te doen. Hij toont hoe de Cavour, minder achtenswaardig dan Mazzini, die zijn ambacht doet, en dan Garibaldi, die een struikroover maar geen bedrieger is, van misdaad tot misdaad, van roof tot roof, van leugen tot leugen dat ongelukkig Italie leidt, bedrogen, verlaagd, gevallen, met de voeten gestooten onder voorwendsel van liberalismus en beschaving. Van het liberalismus van Rossi, vermoord omdat hij, onder den vaderlijken scepter van Pius IX, de vrijheid met de pligten van het Pausschap, de kroon en de eeuwige roem van Italie, wilde vereenigen, heeft de Cavour het doen afdalen tot het liberalismus van Liborio Romano.

Ziedaar hoe laag de zedelijke zin in de raden, in de taal, in de handelingen der Piemonteesche monarchie gezonken is. Zij eischt Rome niet krachtens eenig regt, maar krachtens bijzondere gepastlijkheden voor hem, die spottenderwijze tot *Koning van Italie door de gratie Gods* gewijd is. Maar de onzedelijkheid kan slechts tot uitgangspunt dienen voor de ontbinding. De ongeregtigheid is het krachtigste ontbindingsmiddel harer eigene werken. Ook deelen wij, hopende tegen de hoop in, de verwachtingen welke de graaf de Montalembert zoo goed in de harten kan opwekken.

Ziethier nu het laatste hoofdstuk van zijnen *Tweede Brief aan graaf de Cavour*:

«Maar waarom zich in deze gissingen en in deze kommentariën over de rezultaten van eenen droom verliezen? Alles, ik weet het, en gij weet het beter dan ik, alles is heden mogelijk, want alles, tot het onmogelijke toe, is u gelukt. Maar gij zult in uw nieuw ontwerp niet slagen. Gij zult den Paus van alles kunnen berooven wat gij hem nog niet ontnomen hebt, maar hem niet de bekrachtiging uwer onregtvaardigheid kunnen afpersen. Gij zult hem alles kunnen ontnemen, alles, behalve het regt. Gij zult hem nooit zoo ver brengen van tot u te zeggen dat gij gelijk hebt. En zonder dat, hebt gij niets.

Neen, uw plan zal zich niet verwezenlijken. Het zal den dwerg der 19de eeuw niet gegeven zijn te slagen daar waar al de reuzen van het voorgeslacht schipbreuk geleden hebben. Sedert de vervolgingen der heidensche Cesars opgehouden hebben, heeft niemand onder de meesters der wereld, niemand onder de Souvereinen van Italie, te zamen met den Paus te Rome durven bestaan. Niemand, versta het wel. Konstantijn deinsde terug voor die ontwapende majesteit, welke hij naauwelijks kwam te erkennen en ging zijne verdrijstende magt naar Konstantinopel verplaatsen. Karel de Groote, meester van het gansche Westen, weldoener van den apostolischen Stoel, Karel de Groote, door het Pausdom zelf geroepen om de Romeinsche Keizers te vervangen, Karel de Groote, eenmaal te St. Pieter gekroond, keerde naar het Noorden terug als door eene onverwinnelijke en geheime kracht van de plaatsen verwijderd, waar de eenige troon, die verheven was dan de zijne, zich oprigtte. Na hem, op het somber en verward tijdstip, waarin het Pausdom meer verlaagd, meer geminacht was dan men het ooit zag, op een tijdstip dat er voor de eerste maal Koningen van Italie waren, Guy, Hugues, Berengarius, durfde niemand zich te Rome vestigen. Later en door de eeuwen heen, was het evenzoo. Noch Otto, noch Barberossa, noch Karel V, noch Napoleon hebben er aan gedacht. En gij meent dat het u zal gegeven zijn, aan u en uwen meester, die voorzienigheidswet met de voeten te treden, voor welke al die grootheden en al die krachten zich, in stilzwijgen, gebogen hebben!

Neen, gij zult van Rome meester kunnen worden gelijk al de barbaren en de vervolgers van af Alarik tot Napoleon geweest zijn; maar gij zult de souverein noch de kollega van den Paus wezen. Pius IX zal misschien uw gevangene, uw slachtoffer zijn, hij zal nimmer uw medepligtige wezen. Hij zal noch met den list, noch met den roof, noch met het bedrog, noch met den diefstal in vergelijk treden. Gevangen, zal hij voor u de wreedste der ongelegenheden, de onverbiddelijkste der kastijdingen zijn; gebannen, zal hij, zonder zelfs zijnen mond te openen, tegen u de ontzagchelijkste beschuldiger wezen, die ooit het ontstaande koningschap, dien ooit een vrij gemaakt volk aangetroffen heeft.

Het schouwspel van eenen grijzaard, van een vijftien eeuwen oud erfdeel beroofd, slachtoffer van de zwartste trouwloosheid, dwalende door de geheele wereld, zoekende eene schuilplaats, welke voor hem de plaats van den luister des Vatikaans zal innemen, zoekende naar een dak waaronder hij met den Visschersring bij al de natiën der aarde gehoorzaamde wetten zal kunnen zegelen, dat schouwspel zal tegen u en uwe medepligtigen, in de ziel der wereld eenen storm verwekken, die u zal inzwelgen na u voor altijd onteerd te hebben. Pas op dat de Italianen niet de Joden van het toekomstig Christendom worden! Van af de uiteinden van Ierland tot die van Australie, pas op dat onze kinderen niet reeds in hunne wieg leeren hen vervloeken, en dat de gehoonde pausheed niet, gelijk het kruishout, een symbool van smart en van liefde wordt voor de geloovigen, maar ook eene onuitwischbare herinnering van de Italiaansche wreedheid en ondankbaarheid.

Dat deze vergelijking in uwe oogen geen willekeurige hoon zij. 't Is een spotternij, ik weet het volgens onze hedendaagsche gebruiken, in eene openbare beraadslaging de H. Schrift aan te halen. Evenwel zullen uwe vrienden de Engelschen, op dit oogenblik bezig de provinciën, welke gij veroverd hebt, met hunne vervalschte Bijbels te overstroomen, u misschien overhalen 't mij te vergeven. Ik vraag u dan of, in die woorden, welke God door de pen des profeets tot de Joden rigtte, gij niet eenige trekken zult vinden, in staat om u te doen nadenken over hetgeen de katholieke wereld zal denken wanneer gij de Italiaansche revolutie te Rome op den troon zult gebragt hebben. «Ziet gij hebt op de leugentaal betrouwd, welke u tot niets zal gediend hebben. Gij hebt weten te dooden.... stelen, godslasteren, aan Baal en de vreemde goden, die u onbekend waren, offeren. Daarna zijt gij, en regtstaande voor mij, in het huis gekomen waar mijn naam aangeroepen werd, en gij hebt gezegd: Omdat wij voor geen enkele dier gruwelen teruggedeinsd zijn, zijn wij vrij. Maar ik, zegt de Heer, ik ben daar, en ik, de Heer, *heb u gezien*.... En omdat gij deze werken gedaan hebt.... zal ik u uit mijn aanschijn werpen.»

Ecce vos confiditis vobis in sermonibus mendacii, qui non proderunt vobis: Furari, occidere, adulterari, jurare mendaciter, libare Baalim, et ire post deos alienos quos ignoratis. Et venistis, et stetistis coram me in domo hac, in qua invocatum est nomen meum, et dixistis: Liberati sumus, eo quod fecerimus omnes abominationes istas.... Ego sum; ego vidi, dicit Dominus.... et nunc, quia fecistis omnia opera haec.... projiciam vos a facie mea. (1)

Maak u geene hersenschimmen. Gij zult niet aan het doel te raken. Gij zijt er nimmer verder van verwijderd geweest. Gij ontvlamt alle dagen al meer en meer de aandacht, de [illegible], de verontwaardiging der katholieke Christenen, dat wil zeggen van de talrijkste, meest ingewortelde, hardnekkigste gemeenschap, welke onder de zon bestaat. Met haar, en gij hebt er reeds verward het gevoel van, met haar zult gij alleen met den Paus hebt gij te handelen. De Paus moet uns rekenschap geven van zijne onafhankelijkheid, zijne

(1) Jeremias VII. 8—10. 11. 13. 5.

waardigheid, zijne eer, aan ons, versta het wel, aan ons, zijne onderdanige en getrouwe kinderen. Aan u, die hem beleedigd, verraden, beroofd hebt, is hij niets verschuldigd dan medelijden en vergiffenis, wanneer gij die waardig zult zijn.

Dat het woord vergiffenis u niet beleedige noch verrasse. Vooraleer uwe laatste bespottingen te hooren, had de doorluchtige en ongelukkige Opperpriester, dien gij uitnoodigt van den troon af te stijgen om u plaats te maken, ze u reeds voorbehouden. «Zoo men ons, zeide hij, zijne Allokutie eindigende, «onregtvaardige zaken vraagt, kunnen wij ze niet «verleenen; maar vraagt men ons daarentegen vergiffenis, zullen wij die met geluk en uit ganscher «harte geven ... Wij bidden uit geheel ons hart voor «diegenen die Ons haten, en Wij zijn bereid, zoodra «zij berouw zullen hebben, hun te vergeven en hen «te zegenen."

Mijnheer de graaf, gij zijt een groot zegevierder. Gij hebt het welslagen, gij hebt de populariteit, gij hebt het talent, gij hebt de magt. Wat ontbreekt u dan? Gij hebt niet noodig dat men u helpe, gij hebt niet noodig dat men u rade; maar de geschiedenis zal het zeggen, even als Pius IX, gij hebt noodig dat men u vergeve.

Tot zoolang gij deze vergiffenis, welke gij wacht, verdiend en gesmeekt zult hebben, zal de geschiedenis u eene plaats aanwijzen in de verachting der christenen. Zij zal, welke ook uwe zegepraal zij, zeggen dat uwe middelen het doel, dat gij najoegt, onteerd hebben. Ik zeg het u geheel eenvoudig en met meer droefheid dan gramschap: gij zijt een groot schuldige.

Gij doet meer dan Mazzini, die zijn ambacht van zamenzweerder en koningsmoordenaar uitoefent, terwijl gij het uwe, dat van Staatsman, van groot burger, van groot minister, niet doet. Gij zijt het meer dan Garibaldi, wiens innigheid zelve u niet in uwe verloren eer zou kunnen herstellen: Garibaldi is een struikroover, hij is geen bedrieger: hij zegt rondweg dat het Pausschap een kanker is, en dat Italie, gelijk hij het droomt, protestant moet zijn; hij beweert niet «de ware en duurzaamste belangen van het Katholicismus te dienen." Door uw talent, door uwe koenheid, door uwe positie, met de roemrijke zending bekleed om Italie tot het openbaar leven te brengen, en, door het voorbeeld van een vrij en regelmatig gouvernement, eene onverwinnelijke aantrekkingskracht op het Schiereiland uit te oefenen, tevens de eerbiedige sympathie van Europa veroverende, hebt gij u liever naar een dubbelzinnig en misschien hersenschimmig doel willen werpen, daarbij het natuurlijke regt, het openbaar regt en het christelijk regt schendende.

Noch de toejuichingen [illegible] aanen, hen allen voor uwe zaak gewonnen veronderstellende, noch de hartstogtelijke sympathien van de revolutionnairen der gansche wereld, welke u als hun opperhoofd begroeten, zullen voldoende zijn om de stem der regtvaardigheid uit te dooven. Het geweten van het menschelijk geslacht zal u tot aan het einde der eeuwen het onschuldig bloed verwijten dat gij vergoten, de traktaten die gij verscheurd, de puinhoopen welke gij op een gestapeld hebt.

Wat mij betreft, ik zweer het u, 't is wel minder de Katholiek dan de eerlijke man in mij, die u ducht en u verwerpt. Mijne ziel is vol van een kalm en onwrikbaar vertrouwen in de toekomst der Kerk, waarvan gij de citadel omverwerpt en welker erfdeel gij verbeurd verklaart. Dank zij u en uwe bondgenooten, gaat de Kerk door de kroes, waarin zij zich altijd van alle hersenschimmige verzwakkingen, van al de in gevaar brengende medepligtigheden, van al de oogenschijnlijke zwakheden loutert.

Ik geloof aan de eeuwige beloften; maar al geloofde ik er niet aan, al geloofde ik aan de eindzegepraal van Machiavel en aan de uwe, dan nog zou ik niet minder, en altijd, en geheel alleen protesteeren. Neen, 't zijn de gevaren der Kerk niet welke mij ongerust maken en verontwaardigen. Wat mij verontwaardigt, is het schouwspel, dat thans Italie aan de wereld geeft, is alles wat fier, ongeschonden, [illegible] is, opgeofferd aan de onbeschofte driften der [illegible], is de zwakheid laf door het geweld verdrukt, is het regt door het getal verpletterd, is de vrije wil [illegible] in het vernaad. Al was ik niet [illegible] en Franschman, maar een Engelschman, [illegible] heiden, dan zou 't mij genoeg zijn naar die *beginselen van eeuwige regtvaardigheid*, edelmoedig door Pius IX ingeroepen, vermetel door u geschonden, [illegible] te werpen, om mij verontwaardigd te gevoelen tegen u, en onverwinnelijk ongeloovig ten aanzien van uwe beloften.

Parijs, 15 *April* 1861. CH. DE MONTALEMBERT.

STAATKUNDIG OVERZIGT.

De beraadslagingen in de Turijnsche Kamer over de interpellatiën van den heer Ricasoli zijn, gelijk wij gezien hebben, afgeloopen. Na de ophelderingen van de Cavour over de nationale wapening heeft zich Garibaldi niet voldaan verklaard, die met kracht op de noodzakelijkheid aangedrongen heeft om onmiddelijk het zuidelijk leger te organiseeren. De slotsom is geweest dat de Kamer met 194 tegen 77 stemmen eene dagorde aangenomen heeft, welke ingewikkeld het dekreet van 11 Feb., voorwerp der bedilling van den ex-diktator, goedkeurt; zij verklaart dat het aan het gouvernement alleen behoort zich met de wapening en de verdediging des vaderlands bedrijvig bezig te houden, en drukt het vertrouwen uit dat het kabinet zijnen pligt zal weten te vervullen. Garibaldi is dus op het parlementair terrein door de Cavour geslagen. Dat is een slecht begin. Garibaldi, die zooveel voor de Cavour en diens staatkunde gedaan heeft, is door de Cavour zelven geslagen, die zijnen tegenstander door zijne huichelachtige taal en door verklaringen, welke hij in het gegeven geval niet zal nakomen, overwonnen heeft.

De *Lombardo* zegt, dat Garibaldi den 21en met zijne onderbevelhebbers eene konferentie heeft gehouden en dat het meerendeel hunner de politiek van graaf Cavour heeft aangenomen. De onderbevelhebbers hopen dat Garibaldi daaraan ook zijne goedkeuring zal schenken.

De *Opinione* meldt dat de heer Ratazzi eergisteren door eene ongesteldheid werd overvallen en nog thans lijdend is. Men gelooft dat hij gedurende eenige dagen de Kamer niet zal kunnen voorzitten.

Hetzelfde blad deelt mede dat Garibaldi gedurende eenige dagen de zitting der Kamer niet zal bijwonen. Zijn gezondheidstoestand eischt rust. Hij gaat bij den heer Trecchi, nabij Cremona, eenige uitspanning genieten.

De tijdingen van Warschau melden in eenige woorden de vreemde maatregelen van gestrengheid, welke door het gouvernement genomen worden. Volgens eene depeche uit Krakau zouden de ambtenaren de natuurlijkste en laatste van al de vrijheden, die om hun ontslag uit hunne betrekkingen te nemen, verloren hebben. Zij die hun ontslag indienen, zijn bedreigd in hechtenis genomen en in een vesting opgesloten te worden.

Tot dusver zijn de troepen te Warschau gekoncentreerd en de provinciën daarvan ontbloot. De soldaten plunderen en plegen daden van geweld op de voorbijgangers. De Kozakken hebben het stadje Chelin in brand gestoken om te plunderen; de brand werd echter spoedig gebluscht. Men meldt, dat de Keizer zelf de personen zal benoemen, die hij met verschillende funktien in Polen wil belasten.

De minister van eeredienst heeft het houden van vaderlandsche gebeden in de kerken van Warschau streng verboden, op straffe van militaire tusschenkomst. De twee hoogere klassen der school van Radomir zijn gesloten.

Men schrijft uit Koblentz aan de *Pays*, dat Pruissische officieren zich bezig houden een uitgestrekt terrein, in de omstreken dier stad in gereedheid te brengen, voor militaire manoeuvres, welke in September [illegible]

De tijdingen uit verschillende deelen van Duitschland toonen ons de meeste staten van den Duitschen Bond in oorlogzuchtige gesteltenissen; welke minstens overdreven kunnen beschouwd worden.

Van de zijde van Denemarken, hebben de berigten hetzelfde karakter. Sterke ligtingen worden op bevel van het Deensch gouvernement bewerkstelligd. Plakkaten te dien aanzien, van de zijde der Holsteiners een tegenzin tegen de bevelen van Denemarken getuigende, zijn op de muren van Altona aangeplakt, maar onmiddelijk door de politie afgerukt.

Volgens het *Journal de Francfort* is het Deensche gouvernement voornemens eene nieuwe verklaring bij de Bondsvergadering in te dienen, en daarbij eenige nadere bewilligingen tot vereffening van het geschil met de Holsteinsche Stenden aan te bieden.

De *Correspondencia Autografa* weerspreekt het berigt dat Spanje besloten heeft om de wederinlijving van Domingo van de hand te wijzen. Er heeft eene nieuwe konferentie plaats gehad met den gezant van Haïti, hij vraagt dat Spanje het beschermheerschap over die republiek aanvaarde.

In berigten uit Parijs van 21 dezer, afkomstig van onderscheiden zijden, wordt verzekerd dat het Fransche gouvernement stellig besloten heeft, al mogten er ook weder zorgbarende tijdingen uit Syrie komen, zijne troepen voor den gestelden termijn, dat is den 5 Junij, uit dat land te verwijderen, en indien nieuwe onlusten in den Libanon het gevolg mogten zijn, Engeland, Pruissen en Oostenrijk daarvoor verantwoordelijk te laten, dewijl de vaststelling van den termijn door die mogendheden bewerkt is.

Berigten uit Washington van 10 April melden dat er nog niets met zekerheid bekend is aangaande de voornemens der regering.

Zij heeft de Baltic en Illinois als transportschepen gehuurd. Een kotter, de Harriet Lane, is den 8sten met 500 man troepen en oorlogsmaterieel aan boord, in zee gestoken, voorzien van verzegelde orders; volgens de geruchten was de bestemming van dit vaartuig het fort Sumter.

Een gezant der Vereenigde Staten is den 8sten te Charleston aangekomen, waar men hem echter niet heeft toegelaten, zoodat hij naar Washington is teruggekeerd.

Te Charleston werden groote militaire toebereidselen gemaakt om het binnenvaren der haven krachtdadig te beletten.

De president Davis heeft aan den gouverneur van Alabama een kontingent van 3000 man gevraagd.

TURKIJE.

Eene depeche van de Turksche grenzen meldt:

De stad Nitchich is uitgehongerd en bevindt zich in den uitersten nood, de bevolking is 4000 zielen sterk en zal waarschijnlijk over den kling worden gejaagd. Heden zijn al de konsuls van Mostar op last der gezantschappen te Konstantinopel vertrokken om aan de Montenegrijnen en de opstandelingen te bevelen de blokkade der stad op te heffen.

ITALIE.

ROME, 14 April. De Bulgaarsche Archimandriet, Josif Okulki, is dezen morgen door den Paus, in de Sixtijnsche kapel, tot bisschop zijner natie gewijd.

— De berigten uit Turijn bevestigen duidelijk dat de zitting der Kamer van afgevaardigden op den 18 zeer onstuimig was en eene groote agitatie te weeg bragt, althans in den beginne. Garibaldi heeft zich namelijk te veel laten medeslepen, hoewel hij later meer bezadigd is te werk gegaan en daardoor trachtte goed te maken wat hem misschien ontsnapt is. Onder de woorden, die in het eerste deel zijner rede voorkwamen, merkte men de volgende op: «De roem van het zuidelijke leger is verduisterd geworden van den dag af, waarop het ministerie zijne koude kwaadwillige hand over ons uitstrekte." Op deze uitdrukking hoorde men van de banken der meerderheid roepen: «Tot de orde!" Toen de opschudding ten einde was, hernam de ex-diktator: «Ik geloofde dat dertig jaren dienst mij het regt gaven u de waarheid te zeggen." Vervolgens zeide hij: «Toen men den broedermoordenden oorlog heeft uitgelokt...." Op die woorden volgde weer het geroep «Tot de orde." Graaf Cavour protesteerde hiertegen door hevige gebaren en ongetwijfeld ook door woorden, maar deze kon men niet verstaan. De president dekte zich hierop en schorste de zitting een half uur.

Gedurende dien tijd kwamen de vrienden van Garibaldi naar hem toe en noodigden hem uit om zijne woorden in gepasten vorm te herroepen en meer parlementair te spreken. Hij antwoordde toen: «Gij wilt het, het zij zoo; maar daar zij de waarheid niet willen hooren, zal ik de pil vergulden."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 22 April. De *Ambtszeitung* bevat de benoeming van de erfelijke leden van het Heerenhuis, van de niet Hongaarsche landen, met voorbehoud dat de leden van Hongarije, Kroatie, Slavonie en Zevenbergen na de regeling der kwestie van de vertegenwoordiging, benoemd zullen worden. Onder de benoemden bevinden zich de superintendant Rothschild en de drie dichters Grillparzer, Anastasius Grün en Halm.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH, 27 April.

De Minister van Financiën, in aanmerking nemende dat bij een besluit van den Koning der Belgen, van 27 December 1860, opgenomen in den Belgischen *Moniteur* van 22 Januarij 1861, het gewigt, de middellijnen en de beeldenaar zijn vastgesteld van de nieuwe pasmunt in *België*, volgens de wet van 20 December 1860 geslagen, en dat de bij dat besluit aan de Belgische stukken van 5 en 10 centimes gegeven afmetingen geheel nagenoeg overeenkomen met die van de Nederlandsche stukken van 25 en 50 cents, terwijl ook de kleur van het metaal waaruit de genoemde Belgische speciën vervaardigd zijn (het *nickel*), eenige gelijkenis met die van het zilver heeft.

Brengt bij deze ter kennis van de ingezetenen, dat de middellijn van het Belgisch 5-centimes-stuk is bepaald op 19 millimeters (strepen) en alzoo juist op dezelfde afmeting als die waarop bij het Koninklijk besluit van den 29sten Junij 1848 (*Staatsblad* no. 27) de middellijn van het Nederlandsch 25-cents-stuk is bepaald; en de middellijn van het Belgisch 10-centimes-stuk op 21 millimeters, terwijl, volgens het zoo even gemeld besluit, de Nederlandsche halve gulden eene middellijn heeft van 22 strepen.

Wordende mitsdien aan een ieder aanbevolen om zich voor het aannemen van Belgische 5- of 10-centimes-stukken in plaats van Nederlandsche stukken van 25 of 50 cents te wachten, en vooral geene 26-cents-stukken in rollen ongeopend in ontvang te nemen.

's Gravenhage, 27 *Maart* 1861.

De Minister voornoemd,
VAN TETS.

Z. M. heeft goedgevonden op hun verzoek eervol ontslag te verleenen: aan mr *F. N. van der Bilt* te Goes, als gezworen der Breede Watering bewesten Yerseke (Zeeland;) aan *P. Verschrage*, te Hoedekenskerke, als gezworen van den polder Hoedekenskerke (Zeeland.)

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: tot tweede lid van het bestuur van den Theodoruspolder *P. J. C. E. van Hasselt*; tot sekretaris en penningmeester van den Theodoruspolder *J. L. la Fontijn*; tot lid bij het dijk- en polderbestuur van Lith, *A. van Oss*; tot voorzitter of dijkgraaf van den Dintelpolder *A. J. Burgers*.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 23 April.

Heden namiddag ten twee ure zijn de werkzaamheden der Tweede Kamer der Staten-Generaal hervat. In deze zitting is ingekomen een ontwerp van wet tot vaststelling van Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting (Kolonien). Het ontwerp tarief is ingetrokken. Voorts zijn nog verschillende stukken ontvangen, benevens de lijst van aanbeveling voor een lid van den Hoogen Raad, waarop voorkomen de heeren Mrs Wintgens, president van het hof van Limburg, van der Laan, griffier der Staten van Friesland, Bichon van Ysselmonde, vice president der regtbank te Rotterdam, De Sitter, regter te Groningen, de Vries, regter te Amsterdam, en Wichers, president der regtbank te Groningen.

De minister van Zuijlen heeft daarop mededeeling gedaan van den geest en de zamenstelling van het kabinet, alsmede van de voornemens bij deszelfs optreding. Het wil de voltooijing van het gebouw van 1848; het is homogeen en wil onze grondwettige instellingen in liberalen geest ontwikkelen.

De Koning heeft met bijzonder welgevallen gezien, dat terstond na het vernemen van de ontzettende rampen, waardoor een gedeelte van Java in Februarij jl. is getroffen, zich hier te lande verschillende kommissien hebben gevormd tot het opwekken der liefdadigheid van Nederlands ingezetenen ten behoeve der slagtoffers van die rampen en tot het inzamelen van de vruchten dier edele pogingen, tot welk einde ook nog andere gelegenheden zijn opengesteld.

Wenschende de overmaking der aldus bijeen te brengen gelden zooveel mogelijk te vermaken, heeft Zijne Majesteit den Minister van Kolonien gemagtigd om die gelden in ontvang te nemen, ten einde in Nederlandsch Indie onverwijld gulden voor gulden te worden uitgekeerd aan wien het behoort.

Tot ons en veler diep leedwezen is in den morgen van jl. Zaturdag te Soeterwoede overleden de Hoogwaardige heer Mgr. van der Haagen, geheim kamerheer van Zijne Heiligheid Pius IX, proost van het kapittel van Haarlem, gedurende vele jaren aartspriester van Holland en West-Friesland, en tot voor eenige maanden vikarius-generaal van het bisdom van Haarlem; hij was tevens ridder van den Nederlandschen Leeuw. Dat is een nieuw groot verlies, dat zich voegt bij de vele verliezen, die Haarlems Kerk in den jongsten tijd ondergaan heeft. Zijn dood zal door den ganschen klerus en niet minder door den toekomstigen kerkvoogd van Haarlem diep worden betreurd. De verdienstelijke man, die vele groote gaven in zich vereenigde, die aan een helder hoofd, [illegible] vele kennissen, eenvoud en goedheid van [illegible] paarde, die tot alle opofferingen bereid, godvruchtig, zachtmoedig en te gelijker tijd vast van karakter was, die lange jaren schier het geheele bisdom had bestuurd, en alzoo menschen en zaken kende, hij daalt in het graf, op het oogenblik dat de bisschoppelijke stoel ledig staat! Dat is zeer te betreuren, want hij voert met zich in dat graf de traditie van Haarlems kerkelijk bestuur. Wij hopen en bidden, dat dit het einde moge zijn van de rampen, die dat bisdom treffen. God geve het. Inmiddels zijn wij verpligt om den uitstekenden man in onze gebeden te gedenken. De geloovigen en de geestelijkheid van het bisdom zijn hem veel verschuldigd. Zij betoonen hem hunnen dank met door vurige smeekingen aan de regtvaardigheid Gods te voldoen, opdat den dierbaren overledene spoedig de poorten des Hemels mogen geopend worden.

Met levendige belangstelling deelen wij aan onze lezers eene goede tijding mede. Het is in den tegenwoordigen tijd eene zeldzaamheid, dat men het voorregt heeft iets goeds te melden. Welnu, dat voorregt hebben wij thans, en wij haasten ons om onzen lezers daarvan kennis te geven. De heer mr. S. P. Lipman, die bereids de vier Evangelien en de handelingen der Apostelen vertaald en met noten verrijkt onder goedkeuring der geestelijke overheid heeft uitgegeven, heeft thans ook het licht doen zien, de vertaling van den «*Epistel van den heiligen Apostel Paulus aan de Romeinen.*» De vertaling gaat vergezeld van eene inleiding op al de brieven van dezen grooten Apostel en van een voorrede op den brief aan de Romeinen. Talrijke en belangrijke noten begeleiden den tekst van dezen merkwaardigen Epistel.

Wij treden in geene beoordeeling van dezen gewigtigen arbeid. Het behoort niet tot onze taak. Wij stippen slechts aan, dat en de vertaling, en de noten, en de inleiding, en de voorrede door het kerkelijk gezag van het bisdom zijn goedgekeurd, en door Mgr. den Aartsbisschop van Utrecht nog daarenboven aan de parochianen zijner beide bisdommen zijn *aanbevolen*. Wij wenschen aan deze uitgave dezelfde welkome ontvangst toe, die aan zijne vertaling der Evangelien en der handelingen der Apostelen is te beurt gevallen. Het is immers van algemeene bekendheid, dat [illegible] weken na de verschijning waren uitverkocht, zoodat er geen enkel exemplaar in den handel meer over bleef.

Met genoegen vernemen wij, dat de onvermoeide geleerde aan den aandrang van vele belangstellenden heeft toegegeven, en eene tweede uitgaaf van zijne vertaling der Evangelien en handelingen der Apostelen ter pers heeft. De goede God schenke hem overvloedige gezondheid, kracht en genade, om het wel begonnen werk te volbrengen. (*Tijd.*)

Z.Doorl. Hoogw. Mgr Paredis, heeft benoemd: den WelEerw. heer de Koning, pastoor te Haelen, als pastoor te Maasbree, ter vervanging van den WelEerw. heer Prinsen, die eervol uit zijne betrekking ontslagen is; den WelEerw. heer Boesten, kapellaan te Roermond, als pastoor te Roosteren, ter vervanging van den WelEerw. heer Linssen, die zijn eervol ontslag genomen heeft; den WelEerw. heer Ramaekers, kapellaan te Venraij, tot vikaris-desservant te Oostrum; den WelEerw. Haffmans uit het seminarie tot professor te Weert; den WelEerw. heer Wijnhoven, uit het seminarie tot professor te Rolduc.

De tentoonstelling van voorwerpen van kunst en smaak, voor de algemeene verloting ten behoeve der slagtoffers van den watersnood, welke den 18en te 's Gravenhage, geopend is, wordt zeer druk bezocht zoo door ingezetenen der residentie als door een aantal van elders zich derwaarts begevende personen. Het getal bezoekers bedroeg den 22en reeds 2200 man. Dagelijks komen er ook nog nieuwe schilderijen en andere voorwerpen aan.

Overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom op opcenten) over de drie eerste maanden van 1861: Direkte belastingen f 4,941,268.20; In- en Uitgaande regten en scheepsregten f 1,146,855.19; Accijnsen f 4,556,226.46; Waarborg en Belasting der gouden en zilveren werken f 55,133.88; Indirekte belastingen f 2,648,120.32 1/2; Posterijen f 484,599.37 1/2; Staatsloterij f 136,939.60; Loodsgelden f 108,778.85 1/2; totaal f 14,077,741.78 1/2, tegen f 14,280,336.62 over gelijk tijdvak in 1860. De raming was f 14,399,053.50

Men schrijft ons uit Waalwijk, 22 April:

In ons naburig Besoijen had gisteren een ongeluk plaats, dat wij niet dan met ware droefheid kunnen vermelden. Het negenjarig zoontje van een bemind inwoner dier gemeente, zich achter het huis op eene looijerij vermakende, had het ongeluk in een kuip te storten, met het noodlottig gevolg, dat de vader die zijn eenigst kind, eenige minuten miste, hem daaruit levenloos moest ophalen. De toestand der ongelukkige ouders is niet te beseffen.

Men schrijft ons uit Venraij 17 April.

Gister vierde men in deze gemeente een zeldzaam feest. Door de notabelen der gemeente Venraij, aan wier hoofd de burgemeester Esser, werd een maal aangeboden aan den Heer J. M. Sassen, rijks ontvanger alhier, ter gelegenheid dat ZEd. op nog slechts vier en veertig jarigen leeftijd, het een en dertigste jaar van zijn vaderlandschen dienstijd intrad.

Het feest werd tevens vereerd door de tegenwoordigheid der heeren Motké, kontroleur der Belastingen te Gennep, van Slijpe, kollega des feestvierenden te Well, benevens door verschillende voorname ingezetenen der andere gemeenten, tot deszelfs ontvangst behoorende.

De Heer Sassen, geboortig uit Maastricht van eene voortreffelijke familie, welke zich steeds door vaderlands liefde en gehechtheid aan het Huis van Oranje kenschetste, trad, in navolging zijner drie oudere broeders, den 12 April 1831, op zijn veertiende jaar, in militaire dienst, waarvoor hij met het eereteeken van het metalen kruis is versierd. Onder hen, die met dit eereteeken mogen prijken, is hij de jongste van jaren, in Nederland.

Na tot aan de herstelling van den vrede de wapens gedragen te hebben, ging hij in 1839 als ambtenaar over bij de administratie der direkte en indirekte belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, en fungeert, thans sedert 1856, tot genoegen van Venraijs ingezetenen, als rijks ontvanger binnen deze gemeente.

Even als bij het leger en op de verschillende standplaatsen, waar hij werkzaam geweest, heeft de heer Sassen zich ook hier door zijn innemend maatschappelijk verkeer gepaard met eene stipte vervulling zijner pligten als staatsambtenaar de algemeene achting, zijner meerderen en geadministreerden weten te verwerven, door hetgeen talooze vrienden hem alom nagelaten en de bijzondere bijval, welken het feest van heden [illegible] het volste bewijs daarstellen.

Het [illegible] van het Regt bevat een vonnis van de arrondissements-regtbank te Breda, van 26 Maart 1861, waarbij de vraag «Zijn buiten 's lands opgerigte naamlooze vennootschappen die de [illegible] van den Koning [illegible] bevoegd, hier te lande in regten op te treden? *bevestigend* werdt beantwoord.

RAVENSTEIN, 20 April. In de op heden gehouden raadszitting, deelde de burgemeester, [illegible] van stad en lande van Ravenstein mede, dat hij zich naar de hoofdstad begeven had, om Z. M. den Koning, tijdens zijn verblijf aldaar, de hulde dezer gemeente en der noodlijdenden uit de omstreken over te brengen, en welwillend door Z. M. was ontvangen.

Z. M. had met zigtbaar genoegen vernomen, dat de kommissie ter ondersteuning der noodlijdende vlugtelingen uit Maas en Waal, het aan het edele voorbeeld van Z. M. en H. D. doorluchtig huis dankte dat zij door de liefdadigheid van het Nederlandsche volk was in staat gesteld geweest, om zoo ruimschoots in de behoeften dier ongelukkige vlugtelingen te hebben kunnen voorzien, en ze gelukkig huiswaarts te doen keeren, daar elk behoeftige nog een ruimen voorraad dek- en kleedingstukken had kunnen medenemen. Z. M. had met deelneming naar den tegenwoordigen toestand ondervraagd, en Hoogstdeszelfs bijzondere belangstelling te kennen gegeven.

244ste STAATS-LOTERIJ.

Prijzen van f 100 en daaroven. — 5de Klasse.

2e lijst: No. 17664 f 2000; No. 5279 f 1000; No. 6854, 7548, 7930, 8706, 10691 f 400; No. 8582, 13754, 15050 f 200; No. 1066, 1331, 6368, 10378, 17894 f 100.

3e lijst: Nos. 13062, 18318 f 1000; No. 6376 f 400; No. 19313 f 200; Nos. 5208, 6886, 9127, 13686, 18104, 19772, 19964 f 100.

4de lijst: No. 7036, 10394, 17199 f 1000; No. 902, 1029, 13128, 14302 f 400; No. 2612, 15193 f 200; No. 1785 2541 3431 6299 6387 8755 9018 11493 12599 17493 17627 19501.

5de lijst: No. 14088 f 50,000; No. 6516 f 1000; No. 351 2578 7999 8614 16093 f 400; No. 410 3890 4180 9292 15087 15645 17969 f 200; No. 1186 1339 1721 8183 13882 15136 16775.

6de lijst: No. 9165 f 100,000; No. 2358 3622 f 1000; No. 1244 2551 3667 12412 12611 15441 19445 19841 f 400; No. 2922 4380 8719 14307 f 200; No. 1832 2691 4574 5673 14971 15509 17390 f 100.

NASCHRIFT.

Het Pauselijk gouvernement heeft een kort maar krachtig protest aan zijne vertegenwoordigers bij de vreemde hoven doen toekomen tegen den titel van «Koning van Italie», dien zich de Koning-edelman komt toe te kennen.

PARIJS, 23 April. De *Moniteur* houdt zich heden met Polen bezig. Hij zegt dat de gebeurtenissen van Warschau eenparig door de Fransche drukpers gewaardeerd worden met de traditioneele toegenegenheid welke Polen steeds in het westen van Europa opgewekt heeft. Evenwel, voegt het officieel blad er bij, zouden deze getuigenissen de Poolsche zaken slecht dienen zoo zij tot uitwerksel hadden de openbare opinie te misleiden, door te doen veronderstellen dat het gouvernement des Keizers verwachtingen aanmoedigt, welke het niet zou kunnen bevredigen. De edelmoedige denkbeelden, welke keizer Alexander sedert zijne troonsbeklimming toont, en de groote maatregel van de emancipatie der boeren zijn een zekere waarborg van zijn verlangen om ook de verbeteringen te verwezenlijken welke de staat van Polen toelaat. Men moet wenschen doen dat hij er niet in verhinderd wordt door manifestatien welke in staat zijn de waardigheid en het staatkundig belang des Russischen Keizerrijks in strijd te brengen met de goede gesteltenissen van zijnen souverein.

De *Moniteur* meldt vervolgens dat de Keizer a.s. Donderdag in de Longchamps eene divisie reservekavalerie zal in oogenschouw nemen.

MARSEILLE, 23 April. Alhier zijn berigten ontvangen uit Napels van den 21, waarin bevestigd wordt dat de Piemontezen Venosa weder bezet hebben en tegen Melfi oprukken. De bladen verlangen dat al de uit de dienst ontslagen soldaten van het voormalige Bourbonsche leger naar het eiland Sardinie zullen worden gezonden. Te Cosenza in Kalabrie heeft eene demokratische beweging plaats gehad.

Het gemeentebestuur van Napels heeft eene leening gesloten om openbare werken te kunnen uitvoeren.

Uit Rome vernemt men dat eenige studenten de stad zijn uitgezet, wegens deelname aan revolutionaire manifestatien [illegible] de driekleurige vlag op het universiteits gebouw geplant.

De graaf van Trau[illegible] naar Beijeren vertrokken.

TURIJN, 22 April. De graaf de Cavour heeft de diplomatieke agenten te 's Hage, Brussel en [illegible] gelast aan de gouvernementen waarbij zij geakkrediteerd zijn, ter kennis te brengen, [illegible] Victor-Emmanuel II den titel Koning van Italie aangenomen, krachtens de door het Italiaansche parlement gestemde wet, en de erkenning van dien titel te vragen.

TURIJN, 23 April. Garibaldi is [illegible] besluit [illegible] het wetsontwerp betreffende de nationale [illegible] in te trekken.

De heer Techio vervangt [illegible] Ratazzi, die [illegible] is, als president der kamer van afgevaardigden.

Gisteren had de kamer der afgevaardigden met eene groote meerderheid [illegible] het voorstel van Garibaldi betreffende de nationale wapening in overweging te nemen. Garibaldi woonde de zitting niet bij.

FIUME, 23 April. Gister hebben de direkte verkiezingen voor den landdag van Kroatie plaats gehad. Van de 1222 ingeschreven kiezers hebben slechts 30 aan de stemming deelgenomen. 840 billetten bevatten het woord: Niemand.

Het gemeentebestuur zal eene petitie aan den Keizer zenden, met verzoek tot eene onmiddellijke vereeniging van Fiume met Hongarije.

ADVERTENTIEN.

TWEEDE VERIFICATIE.

Krachtens bevelschrift van den Heer Regter-Commissaris in het Faillissement van **FRANCISCUS HUBERTUS VAN DER VAART,** Meubelmaker, wonende te *'s Hertogenbosch*, roep ik ondergeteekende Curator in gezegd Faillissement, op, alle bekende en onbekende Schuldeischers, de bevoorregte daaronder begrepen, om te verschijnen ter 2de Verificatie van Schuldvorderingen, welke gehouden zal worden op **Zaturdag den vierden Mei eerstkomende** des voormiddags ten *elf* ure, in het Paleis van Justitie te *'s Bosch*.

'S HERTOGENBOSCH, den 23 April 1861.

De Curator,

E. TILMAN.

Er wordt gevraagd

in eene Gemeente in de Provincie *GELDERLAND*, een Cath.

HOOFD-ONDERWIJZER

voor eene BIJZONDERE SCHOOL, waarmede is vereenigd de **Bediening** van **Koster** en **Organist**, waaraan verbonden Woning en Tuin met een behoorlijk bestaan. Reflecterenden adresseren zich *franco*, onder Letter **C**, bij de Boek- en Courantdrukkers LANGENDAM en Comp., te *Nijmegen*.

Wordt gevraagd

voor een

HOORNMUZIJK-GEZELSCHAP

Een gepensionneerd

MUZIJKANT,

instaat om te **instrueren** en te **dirigeren,** kunnende vooreerst op een honorarium van **f 100.** — rekenen.

Adres *franco*, brieven onder Letter **A**, bij den Boekhandelaar VERMAN te *Heusden*.

Bij **LUTKIE** & **CRANENBURG** te *'s Hertogenbosch* komt heden van de pers en is op aanvrage verkrijgbaar:

L. DEBUSSI

NIEUWE MAAND VAN MARIA

VIERDE UITGAVE.

Prijs, gebrocheerd f 0.35.

DE NOTARIS

JOH. DE BERGH,

te *'s Bosch*, zal aldaar in het Koffijhuis het Parlement, staande aan de Pensmarkt, op **Maandag den 29 April 1861,** veilen en veertien dagen daarna, op **Maandag den 13 Mei daaraanvolgende**, Finaal Verkoopen, telkens des avonds, ten 7 ure, te beginnen:

1e Koop. Een wel ter nering staand **Huis**, gemerkt B. 323, thans genaamd de SNOEPPOT JULIA, waarin de Tapperij sedert een aantal jaren met het beste gevolg wordt uitgeoefend, met **Erf, Tuin of Bleekveld,** staande te *'s Hertogenbosch*, in de Minderbroederstraat, hoek van de Snelstraat.

2e Koop. Een wel ter nering staand **Huis,** gemerkt B. 189, met **Erf en Openplaats,** staande te *'s Hertogenbosch* aan de **Breede Haven** en ter zijde in een straatje uitgang hebbende.

3e Koop. Een perceel **Hooiland,** genaamd de Spellemaker, onder *Vlijmen* in het Vlijmensbroek, groot 1.41.30. E. 44 en 45.

Alles breeder bij gedrukte Billetten omschreven en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van voorn. Notaris **DE BERGH.**

Goedkoope en nuttige

BOEKEN,

voor Burgers en Boeren.

I. **Gids voor ieder die met geld omgaat,** of het leenen en koopen volgens de Nederlandsche Wet, door W. DE GELDER, Oud-Inspecteur der Registratie. Prijs 60 Cents.

II. **De Vraagbaak voor Burger en Koopman,** bevattende voorschriften van bijna alle Acten en Overeenkomsten in Burgerlijke en Handelszaken, met ophelderende Aanmerkingen, opgaven van verschuldigde Zegel- en Registratieregten enz. Eene Practische Handleiding om in het burgerlijk leven alle voorkomende onderhandsche stukken zonder behulp van deskundigen zelf te kunnen opmaken; door denzelfden. Prijs f 1.—

III. **De Tafel-Ceremoniemeester,** of volledige verzameling van Toasten of Tafelcondities in Proza, bij alle voorkomende gelegenheden, door J. DE BREET. Eene onmisbare Handleiding voor genoodigden tot Feestpartijen en Maaltijden. Prijs 75 Cents.

IV. **Nieuw volledig Feestboek.** Verzameling van Nieuwe en oorspronkelijke Gelegenheidsgedichten voor alle mogelijke Feesten, Tafelzangen op de meest bekende Zangwijzen, Tafelcondities of Toasten voor Feestmaaltijden, Albumversjes enz. Eene onmisbare Handleiding, door denzelfden. Prijs f 1.

V. **C. G. Claudius Volledig Brievenboek,** bevattende Voorschriften van Brieven, Verzoekschriften, Bekendmakingen, toepasselijk op alle omstandigheden uit het dagelijksch leven. Een Handboek tot eigen oefening, voorzien van vele Opmerkingen omtrent Stijl en Taal, den uit- en inwendigen vorm van Brieven, de Titulatuur, enz. Prijs f 1.—

VI. **Briefstell voor Minnende Harten.** Volledige Verzameling van Brieven, die bij Verliefden in alle gevallen en betrekkingen kunnen voorkomen. Prijs 50 Cents.

VII. **Het briefschrijven gemakkelijk gemaakt,** of Handleiding tot het leeren stellen van Brieven bij allerlei gelegenheid, door W. J. OLIVIER. Prijs 55 Cents.

VIII. **De Huisarts,** of aanwijzing ter bewaring der gezondheid en ter aanwending van hulp in de meest voorkomende ziekten en ongevallen. Volgens de beste geneesk. schriften bewerkt, door Dr. G. SEYLER, te Vierlingsbeek. Prijs f 1.25.

IX. **Nieuw Handboek der Wellevendheid,** of Handleiding om in Gezelschappen en verschillende betrekkingen des levens zich welleevend en beschaafd te gedragen. Een nuttig Hand- en Hulpboek voor oud en jong van beiderlei kunne. Prijs 90 Cents.

X. **De nieuwe Hengelaar,** of de Kunst om op eene eenvoudige en min kostbare wijze veel Visch te vangen, opgehelderd door aanwijzing van Geheime Middelen om het Visch-aas te bereiden en eene menigte andere Kunstgrepen. Prijs 60 Cents.

XI. **Het Boekhouden** voor den Winkelier, Kleinhandelaar en Ambachtsman, door A. KREUITEN, Boekhouder te Haarlem. Prijs 90 Cents.

XII. **Bamberg in de Huiskamer,** of Handigheid is geene Hekserij, bevattende Goochelstukjes, de kunst van buikspreken, enz. enz. Prijs 70 Cents.

XIII. **Gods grootheid en goedheid** in de Schepping, Christelijke Natuurbeschouwing voor het Volk, van H. ZSCHOKKE. Prijs f 4.20, geb. f 4.50.

XIV. **Jezus Christus** in zijn Persoon en Werk en het Christendom in de gemeente des Heeren op Aarde. Overdenkingen van H. ZSCHOKKE. Bijeenverzameld door Ds DUBLINK WEDDIK. Prijs f 1.70, geb. f 1.95.

Een ieder, van wat rang of stand, kan deze werkjes met vrucht gebruiken. Zij komen nu en dan in vele opzigten te pas, en zijn in alle Boekwinkels te bekomen, alsmede bij den Uitgever H. C. A. CAMPAGNE te *Tiel*.

Van sommigen zijn reeds DUIZENDEN Exemplaren verkocht.

DE PILLEN

VAN

HOLLOWAY.

Hoofdpijn een van de algemeenste ongesteldheden, wordt door eene kleine dosis van deze pillen weggenomen, zij werken niet op het hoofd, maar op de ongestelde maag, ingewanden en den lever, waardoor de pijn veroorzaakt wordt. Aan lieden die kort-ademig zijn, zijn deze pillen ten sterkste aanbevolen, zij zuiveren de geheele inwendige gesteldheid, geven aan ieder orgaan eene zekere kracht, die aan al de vochten door de verschillende kanalen eene geregelde ontlasting veroorzaakt.

Door het vermeerderd debiet

zijn de prijzen als volgt

Doosjes Pillen

f 0,80, f 1,85, f 3,00, f 6,75, f 13,50, f 20,50.

Potjes Zalf

f 0,80, f 1,85, f 3,00, f 7,05, f 13,85, f 20,25

Zijn op *franco* aanvragen à kontant te bekomen bij H. van Goorbergh te *Breda*; bij J. P. Verlinden te *Bergenopzoom*; bij G. Boes te *Tilburg*; en bij J. Straatman, Hoofddepôthouder te *'s Hertogenbosch*; alsmede in Holloway's etablissementen te *Londen*, 244, Strand, en te *New-York* 80 Maiden-Lane.

MARKTBERIGTEN.

SCHIEDAM, 23 April.

Moutwijn per Ned. Vat zonder fust					f 18,25	zonder bel.
Jenever,	»	»	»	»	» 18.75	»
Amst. Proef,	»	»	»	»	» 20,00	
Spoeling per ketel.					» 1.70	

Beurstijdingen.

BEURS VAN AMSTERDAM.

23 April.

		Laagste Koers.	Hoogste Koers.
NEDERL. Certifik. W. S.	2 1/2 pCt.	62 13/16	62 15/16
Dito dito dito	3	74 15/16	75
Dito dito dito	4	97 11/16	97 3/4
Amortisatie Syndikaat	3 1/2		
BELGIE. Cert. Adm. Belg. B.	4 1/2		
Dito Rotsch.	2 1/2	53	53 1/8
FRANKRIJK. Orig. Certifik.	3		
SPANJE. Obligatien.	1 3/4	41 1/2	41 11/16
Dito Binnenl.	3	49 1/4	
Dito Binnenl a 6/m.	3		
Coupon Bewijzen.		5 9/16	5 5/8
Amortisabele Schuld		16 13/16	16 7/8
PORTUGAL. Oblig. te Lond.	3	45 13/16	45 7/8
Dito 1856.	3	45 5/16	
RUSLAND. Bij Hope en Co.	5	101 5/8	
Dito A° 1828—1829	5		
Negot. 1831 en 1833	4	81 5/8	
Inscb. bij Stieglitz 5e S.	5	81 3/4	81 7/8
Dito idem 6e S.	5	93 3/8	
POLEN. Aand. met L. fl. 500		160	
Schatkist Obligatien.	4		
OOSTENRIJK. Metalliek	5	39 13/16	40
Dito rente te Amsterd.	5	65 3/8	65 11/16
Dito Nationale	5	47 13/16	48
Dito	2 1/2	21 3/8	
MEXIKO. te Londen.	3	22 3/8	22 11/16
GRENADA	3 1/2	14	14 1/8
Dito Uitgestelde	4 1/2	5 9/16	
ECUADOR	1	12	
VENEZUELA. te Londen	3	18 1/2	
Dito Uitgestelde	1 1/2	9 11/16	
BRAZILIE. 1824	5	97	

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 62 15/16; Spaansche, 1 3/4 pCt. 41 11/16; Binnenl. 3 pCt. 47 1/2; Metall. 5 pCt. 39 13/16; Dito Nationale, 47 13/16.

PRIJZEN DER COUPONS.

Metalliek	f 19.25	Dito Nationale	f 27,25
Div. Eng. per *L*.	11.82 1/2	Eng. Rus. per *L*.	—.—
Fransche	55 3/4	Belgische	56
Pruissische	55 7/8	Hamb. Russen	—.—
Russen in Z. R.	55 7/8	Russen in P. R.	—.—
Pools. in Fl.	26 3/4	Napelsche	—.—
Spaans. in Piast.		Spaansche. Bo	—.—

PRIJZEN DER SPECIEN.

10 Gld. St.	f 9.75 à f 9.85	Brab. dito	f 2.65 à f 2.70
Gen. Dkt.	5.55 à 5.65	5 Francs	- 2.33 à - 2.36
Frans. Kroon	2.70 à 2.75	Pruiss. Th.	- 1.67 à - 1.70.

WATERHOOGTE TE GRAVE EN 'S BOSCH.

GRAVE 22 April 0 el 00 d. boven AP. gev. 00 duim.
23 April 0 el 00 d. boven AP. gev. 00 duim.
Dezelfde rivierstand te Grave 0 el boven AP.
'S BOSCH 23 April 02 el 89 d. boven AP. *gev.* 08 duim.
24 April 02 el 80 d. boven AP. *gev.* 09 duim.
ARNHEM 21 April 8 el 70 d. boven AP. *gev.* 04 duim.
KEULEN 22 April 38 el 25 d. boven AP. *gev.* 04 duim.
MAASTR. 22 April 42 el 80 d. boven AP. *gev.* 05 duim.

Gedrukt en uitgegeven
bij de Wed. D. A. A. DE ROOIJ, te 's Bosch.